

**BELEIDS- EN BEGROTINGSTOELICHTING
BEGROTINGSUITVOERING 2025**

VLAAMSE RAND

ONTWERP

Ben Weyts

Viceminister-president

Vlaams minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn

**Vlaamse
Regering**

I. INHOUDSTAFEL

I. INHOUDSTAFEL.....	2
II. INLEIDING DOOR DE MINISTER	4
III. SAMENVATTING	5
IV. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN	6
V. BELEIDSVELD I: VLAAMSE RAND.....	7
1.1 SD 1: Met een brede waaier aan rechtstreekse initiatieven versterken we de Vlaamse Rand	10
OD 1.1: We gebruiken gerichte steun als hefboom om gemeenschapsvorming te bevorderen, voorzieningen uit te bouwen en interbestuurlijke samenwerking te stimuleren	10
OD 1.2: Met het Vlaamse Randfonds als hefboom pakken we de specifieke uitdagingen van de Vlaamse Rand aan.....	12
OD 1.3: Via transparante communicatie en periodieke evenementen delen we informatie met onze belanghebbenden en moedigen we hen aan tot expertise-uitwisseling	13
OD 1.4: We moedigen wetenschappelijk onderbouwd beleid aan op alle bestuursniveaus door zelf wetenschappelijke kennis over de Rand op te bouwen en die op een laagdrempelige manier te ontsluiten	14
1.2 SD 2: We ondersteunen het Nederlandstalige karakter van de Vlaamse Rand met vzw 'de Rand' als eerste partner	14
OD 2.1: Met haar eerstelijnswerking in de 6 faciliteitengemeenten bevordert vzw 'de Rand' de gemeenschapsvorming in de Vlaamse Rand	14
OD 2.2: Met haar tweedelijnswerking in de 19 gemeenten van de Vlaamse Rand ondersteunt vzw 'de Rand' lokale besturen, verenigingen en (socio)culturele organisaties op het vlak van taalpromotie	16
OD 2.3: Vanuit haar opdracht rond taalpromotie ondersteunt vzw 'de Rand' de onderwijsverstrekkers in de regio op het vlak van taalbeleid, ouderbetrokkenheid en buitenschoolse oefenkansen Nederlands.....	17
OD 2.4: Vzw 'de Rand' werkt samen met de Vlaamse Gemeenschap om het Vlaamse Randbeleid te realiseren.....	17
1.3 SD 3: Door transversaal samen te werken met andere beleidsdomeinen en partners zorgen we voor een gedragen en effectief Randbeleid	18
OD 3.1: Met een 'Totaalplan Nederlands' sporen we zoveel mogelijk maatschappelijke actoren in de Vlaamse Rand aan het Nederlands te promoten	18
OD 3.2: In nauwe samenwerking met het beleidsdomein Omgeving vrijwaren we het groene en open karakter van de brede Vlaamse Rand.....	18
OD 3.3: Met het coördinatieplatform Vlaamse Rand moedigen we transversale samenwerking rond prioritaire thema's binnen het Vlaamse Randbeleid aan.....	19
1.4 Budgettair kader	20
1.4.1 Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)	21
1.4.2 DAB's	26
1.4.3 Overige entiteiten onder gezag	26
1.4.4 Overige entiteiten onder toezicht	26

VI. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD.....	28
VII. LIJST MET AFKORTINGEN.....	29
VIII. BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'	30
IX. BIJLAGE 'METADATA INDICATOREN'	31
X. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE RESOLUTIES EN MOTIES VAN HET VLAAMS PARLEMENT'.....	32
XI. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE AANBEVELINGEN VAN HET REKENHOF'	32
XII. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE ARRESTEN VAN HET GRONDWETTELIJK HOF EN VAN HET HOF VAN JUSTITIE'	32

II. INLEIDING DOOR DE MINISTER

De hele wereld lijkt tegenwoordig onder druk te staan en tendensen uit binnen- én buitenland laten zich ook stevig voelen in onze Vlaamse Rand. Juist daarom is het vandaag belangrijk om onverminderd vast te houden aan onze basisprincipes. De Rand Vlaams en groen houden: dat is al jaren het adagium van mijn beleid en dat blijft dan ook de absolute focus van mijn aanpak om het unieke karakter van onze regio te bewaren en te versterken. We bewijzen met specifieke investeringen in meer openbaar groen en in een betere kennis van het Nederlands dat onze aanpak uit daden bestaat.

In 2025 waren de voorbeelden legio, zoals het onderwijsproject van vzw 'de Rand' dat ervoor zorgt dat middelbare scholen kunnen rekenen op extra expertise rond de taaluitdagingen bij leerlingen. Dergelijke initiatieven zorgen ervoor dat het taalniveau van nieuwkomers erop vooruitgaat en dat het Nederlands als omgangstaal gevoelig wordt versterkt. We legden de basis voor de aanpak rond het Totaalplan Nederlands en deze zal in 2026 tot nieuwe initiatieven leiden.

De onverminderde ambitie van ons beleid blijkt ook uit de investering in een nieuw Gemeenschapscentrum in Drogenbos. Het gaat om het eerste nieuwe Gemeenschapscentrum in de Vlaamse Rand in zowat 20 jaar. We hebben nu een site van 650 m² aangekocht vlak naast de Nederlandstalige basisschool Wonderwijzer en de sporthal – een strategische ligging, pal op de grens met Brussel. Hier zal in de komende jaren veel gebeuren om het Nederlandstalige gemeenschapsleven letterlijk meer ruimte te geven.

We bleven ook het groene karakter van onze Vlaamse Rand versterken. Met meer dan 1.200 keuro aan investeringen via de projectoproep 'Groene Rand' en aanvullende samenwerkingen met de open ruimt partners investeren we in wat onze regio zo uniek maakt: pal in sterk verstedelijkt gebied toch veel groen weefsel.

In 2025 heb ik met het Randfonds ook nieuwe pistes verkend: naast extra groen is ook industrie en het behoud van de noodzakelijke oppervlakte voor ondernemingen een thema dat de nodige aandacht verdient. De ligging van de Vlaamse Rand, met onder meer een luchthaven en een enorm grote afzetmarkt, maakt onze regio zeer aantrekkelijk voor private investeringen. Maar we kampen ook met uitdagingen: vandaag is er vaak versnippering in de aanpak en zitten lokale belangen soms in de weg van een aanpak op middellange termijn waarbij iedereen in de regio kan winnen. Net daarom ben ik in 2025 gestart om samen met de luchthavenregio een verhaal te schrijven dat zal leiden tot een coherente visie op de plaats van industrie en bedrijvigheid rond de luchthaven. Ik koppel daar ook de aandacht voor mens en maatschappij aan vast met een opdracht om in het reconversiegebied Machelen-Vilvoorde te zoeken naar samenwerkingen.

Het verderzetten van succesvolle initiatieven van de afgelopen jaren ging dus in 2025 hand in hand met de opstart van nieuwe beleidsaccenten. De aandacht voor de Rand was nog nooit zo groot, en ik ben er rotsvast van overtuigd dat we met de gekozen richting op het juiste spoor zitten om onze regio de toekomst te bieden die hij verdient.

III. SAMENVATTING

De Vlaamse overheid zette in 2025 sterk in op de verdere ontwikkeling van de Vlaamse Rand. Het Vlaamse Randfonds fungeerde daarbij opnieuw als hefboom voor investeringen in kinderopvang en omgevingsprojecten, met onder meer concrete steun voor groene verbindingen en landinrichtingsprojecten. Ook de thema's economie en industrie kregen bijkomende aandacht. In 2025 gaf ik het startschot om via cofinanciering een gebiedsregisseur aan te stellen in de luchthavenregio en om een coördinatieopdracht uit te schrijven voor een procesbegeleider die de ontwikkeling van het reconversiegebied Machelen-Vilvoorde kan opvolgen.

Vzw 'de Rand' vervulde haar rol als essentiële pijler binnen het brede netwerk in de Rand. Via de Gemeenschapscentra en via samenwerking met tal van actoren bouwde de vzw zowel in de 6 faciliteitengemeenten als in onze overige Randgemeenten verder aan taalpromotie, participatie en gemeenschapsvorming. De organisatie werkte aan een nieuwe samenwerkingsovereenkomst en een nieuw meerjarenplan, breidde samenwerkingen met bovenlokale actoren uit en focust sterker dan ooit op de verbindende kracht van het Nederlands.

Ik bereidde de opstart van het Totaalplan Nederlands voor met een eerste focus op de sectoren Werk & Economie en Zorg & Welzijn. Inzichten uit focusgroepen met onder meer bedrijven en zorginstellingen vormden de basis voor concrete beleidspistes. Daarnaast actualiseerde ik de beleidswijzer Vlaamse Rand om beleidsinformatie en goede praktijken toegankelijk te houden voor partners in het veld.

Via het coördinatieplatform Vlaamse Rand blijf ik over verschillende beleidsdomeinen heen de belangrijkste ontwikkelingen voor de Vlaamse Rand opvolgen. De projectfiches werden geactualiseerd en bijgestuurd in functie van de nieuwe beleidsambities. Inhoudelijk kregen strategische thema's zoals de toekomst van de luchthavenregio en de industriële ontwikkeling in de Rand bijzondere aandacht. Zo blijven we met al onze belanghebbenden samenwerken aan een gedragen en coherent Randbeleid.

TOTAAL – VLAAMSE RAND, excl. DAB's, excl. apparaatsuitgaven en programma B

(duizend euro)					
	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2025	0	0	0	15.464	19.594
BA-JR 2025	0	0	0	17.691	19.491
BU 2025	0	0	0	11.266	12.078

PROGRAMMA SH – VLAAMSE RAND

(duizend euro)					
	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2025	0	0	0	15.464	19.594
BA-JR 2025	0	0	0	17.691	19.491
BU 2025	0	0	0	11.266	12.078

IV. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

1. Transversale en horizontale doelstellingen

Niet van toepassing.

2. Overkoepelende strategische doelstellingen

Niet van toepassing.

V. BELEIDSVELD I: VLAAMSE RAND

Voor het beleidsveld Vlaamse Rand is er één inhoudelijk structuurelement: Vlaamse Rand.

1. ISE Vlaamse Rand, MVG excl. DAB

Binnen het inhoudelijk structuurelement Vlaamse Rand worden alle kredieten ondergebracht voor de uitvoering van een samenhangend en gecoördineerd beleid met betrekking tot de Vlaamse Rand rond Brussel met inbegrip van het evalueren en het formuleren van voorstellen tot aanpassing en bijsturing en het op maat ontwikkelen en aanbieden van een ondersteuningsaanbod in diverse sectoren.

Zoals vermeld in de beleidsnota Vlaamse Rand 2024-2029 ontwikkelt het Vlaamse Randbeleid zich rond 4 strategische doelstellingen (SD):

SD1 – Met een brede waaier aan rechtstreekse initiatieven versterken we de Vlaamse Rand;

SD2 – We ondersteunen het Nederlandstalige karakter van de Vlaamse Rand met vzw 'de Rand' als eerste partner;

SD3 – Door transversaal samen te werken met andere beleidsdomeinen en partners zorgen we voor een gedragen en effectief Randbeleid.

De realisatie van het beleid gebeurt door:

- Het opzetten van eigen projecten en communicatie-initiatieven;
- Het financieel ondersteunen van bijzondere initiatieven;
- Het verlenen van structurele werkingssteun en investeringssteun aan organisaties;
- Het toekennen van een algemene toelage aan de vzw 'de Rand';
- Het organiseren van overleg, initiëren en coördineren van een inclusieve beleidsaanpak;
- Het geven van extra beleidsimpulsen via het Vlaamse Randfonds.

De uitgavenbegroting is onderverdeeld in 3 begrotingsartikels volgens het volgende stramien:

- Begrotingsartikel SJ0-1SHD2FA-WT – werking en toelagen – rechtstreekse initiatieven voor een gecoördineerd Randbeleid;
- Begrotingsartikel SJ0-1SHD2FB-WT – werking en toelagen – Vlaamse Randfonds;
- Begrotingsartikel SJ0-1SHD2FY-IS – interne stromen – EVA vzw 'de Rand'.

INDICATOR BEREIK AANBOD

Benaming	Het aantal unieke aanvragers dat een beroep doet op steun van het Vlaamse Randbeleid om een initiatief te nemen dat tegemoetkomt aan de specifieke uitdagingen die de regio kenmerken.
Definitie	Het aanbod van het Vlaamse Randbeleid reikt investerings-, project- en werkingsmiddelen aan voor lokale besturen, verenigingen en andere organisaties die actief zijn in de Vlaamse Rand. We willen zoveel mogelijk belanghebbenden stimuleren om initiatieven te nemen die tegemoetkomen aan de specifieke uitdagingen in onze regio. Het aantal belanghebbenden dat op dat aanbod ingaat, is een goede indicator van het draagvlak dat er is voor de doelstellingen van het Randbeleid. Meer draagvlak vergroot ook de slaagkans en dus de impact van het Vlaamse Randbeleid op het terrein.

Laatste gekende waarde	Vanaf het begin van de legislatuur tot eind 2025 dienden 27 unieke aanvragers een aanvraag in op het aanbod van het Vlaamse Randbeleid.
Streefwaarde	<p>We streven voor de hele legislatuur naar minstens 40 unieke organisaties die gebruikmaken van een project-, werkings- of investeringssteun van het Vlaamse Randbeleid.</p> <p>We streven ook naar variatie in het soort organisaties dat met ons aanbod aan de slag gaat en maken daarvan telkens de balans op: hoeveel lokale besturen, hoeveel verenigingen, hoeveel andere Vlaamse beleidsinstanties, ...? Die variatie geeft aan in hoeverre de verschillende maatschappelijke actoren het Vlaamse Randbeleid mee uitdragen.</p>
Beleidsmatige relevantie	<p>Deze indicator is gekoppeld aan:</p> <p>SD 1: met een brede waaier aan rechtstreekse initiatieven versterken we de Vlaamse Rand</p> <p>OD 1.1: we reiken een coherent steunkader aan als hefboom om gemeenschapsvorming te bevorderen, voorzieningen uit te bouwen en interbestuurlijke samenwerking te stimuleren</p> <p>OD 1.2: met het Vlaamse Randfonds als hefboom pakken we de specifieke uitdagingen van de Vlaamse Rand aan</p> <p>De indicator geeft aan in hoeverre ons aanbod onze belanghebbenden aanzet tot actie en dus ook werkelijk als hefboom fungeert. De focus ligt zo op de hoeveelheid betrokken organisaties, terwijl uiteraard ook de kwaliteit en de omvang van de genomen initiatieven bepalend is voor de impact van het beleid. Toch geeft het bereik van ons aanbod een goede indicatie van de relevantie van het Vlaamse Randbeleid. Het Vlaamse Randbeleid kan ook zelf invloed uitoefenen op deze indicator door het aanbod zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de noden op het terrein en het voldoende bekend te maken.</p>
Budgettaire relevantie	<p>Het totale budget dat in 2025 beschikbaar was voor het beleidsveld Vlaamse Rand bedroeg 11.266 keuro. Daarvan werd 8.481 keuro toegekend als toelage aan vzw 'de Rand'. Daarnaast werd er 1.592 keuro aangerekend op het Vlaamse Randfonds (waarvan 798 keuro financiële ondersteuning), 623 keuro voor werkingssteun, 253 keuro voor impulssteun en steun in faciliteitengemeenten en 317 keuro voor algemene werkingskosten.</p> <p>In 2025 werd 1.674 keuro toegekend, wat overeenkomt met 15% van totale Randbudget.</p>

INDICATOR TOEGEKENDE AANVRAGEN

Benaming	Het aantal aanvragen dat steun krijgt toegekend vanuit het beleidsveld Vlaamse Rand voor een initiatief
----------	---

	dat tegemoetkomt aan de specifieke uitdagingen die de regio kenmerken.
Definitie	<p>Het aanbod van het Vlaamse Randbeleid reikt investerings-, project- en werkingssteun aan voor lokale besturen, verenigingen en andere organisaties die actief zijn in de Vlaamse Rand. Met die steun willen we zoveel mogelijk belanghebbenden stimuleren om initiatieven te nemen die tegemoetkomen aan de specifieke uitdagingen in onze regio.</p> <p>Het aantal aanvragen dat vanuit het Vlaamse Randbeleid wordt goedgekeurd, geeft een indicatie van wat er op het terrein gebeurt om de doelstellingen van het Vlaamse Randbeleid te realiseren. De initiatieven die zo kunnen opstarten, zorgen voor een concrete vertaling van het Vlaamse Randbeleid naar de praktijk.</p>
Laatste gekende waarde	Vanaf het begin van de legislatuur tot eind 2025 werden 24 dossiers toegekend vanuit het beleidsveld Vlaamse Rand voor een initiatief dat tegemoetkomt aan de specifieke uitdagingen die de regio kenmerken.
Streefwaarde	<p>We streven voor de hele legislatuur naar minstens 50 aanvragen die vanuit het Randbeleid steun krijgen toegekend voor een initiatief dat tegemoetkomt aan de specifieke uitdagingen in de regio.</p> <p>We streven ook naar thematische variatie en naar regionale spreiding binnen de goedgekeurde initiatieven. Daarom volgen we op binnen welke beleidsthema's ze zich situeren en in welke gemeenten.</p>
Beleidsmatige relevantie	<p>Deze indicator is gekoppeld aan:</p> <p>SD 1: met een brede waaier aan rechtstreekse initiatieven versterken we de Vlaamse Rand</p> <p>OD 1.1: we reiken een coherent steunkader aan als hefboom om gemeenschapsvorming te bevorderen, voorzieningen uit te bouwen en interbestuurlijke samenwerking te stimuleren</p> <p>OD 1.2: met het Vlaamse Randfonds als hefboom pakken we de specifieke uitdagingen van de Vlaamse Rand aan</p> <p>De indicator geeft aan in hoeverre ons aanbod leidt tot concrete acties op het terrein. De focus ligt zo op de hoeveelheid goedgekeurde initiatieven, terwijl uiteraard ook de kwaliteit en de omvang van die initiatieven bepalend is voor de impact van het beleid. Daarom hanteren we de indicator met de nodige omzichtigheid en nemen we ook de thematische variatie en regionale spreiding van de goedgekeurde aanvragen mee in beschouwing. De indicator mag er niet toe leiden dat de kwantiteit van de goedgekeurde initiatieven boven de kwaliteit wordt gesteld. Het Vlaamse Randbeleid kan zelf invloed uitoefenen op deze indicator door het aanbod zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de noden op het terrein en het voldoende bekend te maken.</p>
Budgettaire relevantie	Het totale budget dat in 2025 beschikbaar was voor het beleidsveld Vlaamse Rand bedroeg 11.266 keuro.

	<p>Daarvan werd 8.481 keuro toegekend als toelage aan vzw 'de Rand'. Daarnaast werd er 1.592 keuro aangerekend op het Vlaamse Randfonds (waarvan 798 keuro financiële ondersteuning), 623 keuro voor werkingssteun, 253 keuro voor impulssteun en steun in faciliteitengemeenten en 317 keuro voor algemene werkingskosten.</p> <p>In 2025 werd 1.674 keuro toegekend, wat overeenkomt met 15% van het totale Randbudget.</p>
--	---

1.1 SD 1: Met een brede waaier aan rechtstreekse initiatieven versterken we de Vlaamse Rand

OD 1.1: We gebruiken gerichte steun als hefboom om gemeenschapsvorming te bevorderen, voorzieningen uit te bouwen en interbestuurlijke samenwerking te stimuleren

Zowel de investerings-, project- als werkingsmiddelen werden verdergezet in 2025. Op de verwezenlijkingen van het Vlaamse Randfonds ga ik dieper in onder OD 1.2.

De impulsdossiers en de steun voor verenigingen in faciliteitengemeenten ondersteunden specifieke projecten. De werkingsmiddelen bleven voorbehouden voor een aantal prioritaire partners, namelijk FeliXart, BRIO en Ring. Ik zorgde ervoor dat de middelen flexibel werden ingezet op basis van concrete aanvragen of opportuniteiten. Organisaties kunnen nu doorlopend projecten-weliswaar tijdig- indienen om in aanmerking te komen voor ondersteuning.

Projectmiddelen

In 2025 bleven de impulsmiddelen en steun voor verenigingen in faciliteitengemeenten van kracht. De doelstelling bleef om enerzijds de sociale cohesie in de Vlaamse Rand te bevorderen met een verbindende rol voor het Nederlands, en anderzijds het Nederlandstalige verenigingsleven in de faciliteitengemeenten te ondersteunen. Ik hechtte nog meer belang aan projecten die het Nederlands als verbindende voertaal versterken.

Om nog meer flexibiliteit in de aanpak in te bouwen, paste ik de werkwijze met 3 vaste indiendata per jaar aan. De indiendata strookten niet altijd goed met de tijdslijn van projecten. Daarom kunnen de impulsaanvragen sinds de zomer van 2025 het hele jaar door ingediend worden. Organisaties kunnen voortaan vrij beslissen wanneer ze hun aanvraag indienen, op voorwaarde dat ze dat minstens 3 maanden voor de start van hun project doen.

In 2025 ontvingen 10 projecten steun voor verenigingen in de faciliteitengemeenten, goed voor in totaal 65 keuro (zie detail onder 1.4 Budgettair kader, onder begrotingsartikel SJ0- 1SHD2FA-WT, en overzicht op [de website Vlaamse Rand](#)).

In 2025 ontvingen 6 projecten een impuls Vlaamse Rand, goed voor in totaal 188 keuro (zie detail onder 1.4 Budgettair kader, onder begrotingsartikel SJ0- 1SHD2FA-WT, en overzicht op [de website Vlaamse Rand](#)).

Prioritaire partners

Om mijn beleid voor de Vlaamse Rand te ondersteunen en te realiseren, doe ik een beroep op volgende prioritaire partners:

- **BRIO** (het Brussels Informatie-, Documentatie- en Onderzoekscentrum): Voor de inhoudelijke speerpunten van BRIO in 2025 verwijst ik naar OD 1.4.
- **Ring:**
In 2025 nam Ring weer de rol op van communicatiepartner voor het Vlaamse Randbeleid. Ring produceerde 40 afleveringen van het wekelijkse magazine *Over de Rand*. 3 afleveringen werden aangeleverd door ROBtv. Concrete voorbeelden van thema's die aan bod kwamen, zijn onder meer het woordenboekje van Woonpunt Zennevallei, het project Boest je School op Campus Wemmel, en 6 jaar taalbadklas in Vilvoorde. Voor de reportages werden wekelijks unieke advertenties gepubliceerd.

Daarnaast gaf Ring via de dagelijkse nieuwsuitzendingen mee wat er leefde in onze Vlaamse Rand. Zo maakte de zender opnieuw een reeks over de Gordel en was er meermaals aandacht voor de vele boomplantinitiatieven en acties rond het Nederlandstalige karakter van de regio. Alle items die betrekking hebben op de Vlaamse Rand bundelt Ring op de webpagina '[Vlaamse Rand](#)'.

Ring werkte ook in 2025 samen met RandKrant: enerzijds door inhoud over te nemen in reportages, anderzijds door het bundelen van de inhoud in de nieuwsapplicatie Ring & Rand. Er werd een promocampagne opgezet met fysieke en online promotie en promostands tijdens de Gordel en een live actie tijdens de Dag van het Brabantse Trekpaard.

- **FeliX Art & Eco Museum:**
In 2025 bleef het FeliX Art & Eco Museum trouw aan zijn intrinsieke missie: artistieke en innovatieve avant-garde kunst in het museum, natuurbeleving in het biodiversiteitsproject en een (im)materieel erfgoed-ervaring op het erf van de hoeve van Felix De Boeck.

In het kader van de hertekening van het Vlaamse museumlandschap stelde mijn collega-minister bevoegd voor Cultuur in oktober 2025 voor dat het FeliX Art & Eco Museum als Vlaamse instelling wordt opgenomen in het nieuwe museumplan, goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Dit betekent een erkenning van de culturele meerwaarde van het museum, met aandacht voor de omgeving en het landelijke karakter.

Van 1 februari tot 9 november 2025 liep de tentoonstelling 'In Between Spaces', een collectie-assemblage van Mu.ZEE. Een geslaagd project, dat nationale persaandacht kreeg en ruim 15.000 bezoekers trok. Rond deze tentoonstelling werd een uitgebreid educatief aanbod uitgewerkt, waarvan heel wat scholen, voornamelijk uit Brussel en Vlaams-Brabant dankbaar gebruik maakten. Een derde van de bezoeken kwam voort uit klas- en groepsbezoeken, ook van culturele verenigingen.

Op 6 december 2025 opende het museum een nieuwe tijdelijke tentoonstelling: '45-65. Jan Walravens, kunstcriticus'. Jan Walravens was de eerste biograaf van Felix De Boeck, en bracht in de jaren na WOII als kunstcriticus 'zijn' generatie naar de huiskamer, in de eerste cultuuruitzendingen op de radio, en daarna op de televisie.

Rond de hoeve werd in 2025 sterk ingezet op erfgoedervaring, zowel tijdens de erfgoeddag als tijdens de tweede editie van het FeliX-dorp, een toonmoment van immaterieel erfgoed in de praktijk op het erf. Het FeliX-

dorp op 18 mei 2025 werd samen met het gemeenschapscentrum de Muse georganiseerd. Dit in de museumtuin, die dankzij Toerisme Vlaanderen en het Randfonds sinds 2025 een pareltje is geworden, zowel naar toegankelijkheid als naar biodiversiteit toe, met de aanleg van een pad van het museum naar de hoeve.

Deze 3 prioritaire partners ontvingen ook in 2025 werkingsmiddelen om hun taken uit te voeren, goed voor in totaal 623 keuro.

De middelen voor de realisatie van OD 1.1 (prioritaire partners) staan ingeschreven op begrotingsartikel SJ0-1SHD2FA-WT (rechtstreekse initiatieven voor een gecoördineerd Randbeleid). Zie detail onder 1.4 Budgettair kader.

OD 1.2: Met het Vlaamse Randfonds als hefboom pakken we de specifieke uitdagingen van de Vlaamse Rand aan.

Het Vlaamse Randfonds is een nuttig instrument dat ik blijf inzetten als hefboom om de specifieke uitdagingen in de Vlaamse Rand aan te pakken. In 2025 gaf ik door middel van het Randfonds gerichte impulsen met focus op:

- **Onderwijs:**

In 2025 zette ik de opdracht aan vzw 'de Rand' rond schoolondersteuning verder. Deze opdracht omvat enerzijds een open aanbod van taalpromotie, waarvan scholen gebruik kunnen maken als ze dat wensen. Anderzijds is er taalondersteuning op maat voor alle secundaire scholen die dat wensen.

- **Kinderopvang:**

Ik maakte gebruik van de lancering van het 'Masterplan Kinderopvang' om nog een extra inspanning te doen voor de kinderopvang in de Vlaamse Rand. Vanuit het Vlaamse Randfonds kende ik aan Vlabinvest 200 keuro toe om de te realiseren opvangplaatsen in de Rand extra te ondersteunen. Hiermee kunnen ze de aanvragen voor het effectief realiseren van kinderopvang in de Vlaamse Rand toch wat verhogen en zo een extra stimulans toekennen. Nederlandstalige kinderopvang is goud waard om alle kinderen vanaf prille leeftijd alle kansen te bieden.

- **Omgeving:**

De voorbije jaren maakten we duidelijk de omslag van een defensieve naar een offensieve houding voor onze groene Rand. Vroeger waren we al tevreden als we bestaande bomen konden behouden: nu zijn we ambitieuzer en willen we gewoon méér bomen. Op die lijn ging ik ook in 2025 verder.

Ik bundelde opnieuw de krachten met mijn collega-minister van Omgeving om een projectoproep Groene Rand te lanceren. Lokale overheden, verenigingen en organisaties in de brede Rand kregen zo opnieuw de kans om financiële ondersteuning aan te vragen voor de realisatie van nieuw toegankelijk groen, van groene verbindingen en van natuurprojecten die er de leefbaarheid versterken. Zo werden er in 2025 8 aanvragen ingediend voor een totaalbedrag van 1.400 keuro. Daarvan werden 7 projecten goedgekeurd voor een bedrag van 1.266 keuro. Het Randfonds nam daarvan de helft op zich. Omdat de ingediende dossiers van hoge kwaliteit waren, verhoogden we het voorziene budget van 500 keuro met 133 keuro.

Maar ook op andere vlakken werkte ik nauw samen met mijn collega-minister van Omgeving en de betrokken administraties. Samen met de Vlaamse Landmaatschappij bekeek ik welke landinrichtingsprojecten in de Vlaamse Rand extra financiering uit het Randfonds kunnen gebruiken. In 2025 maakte ik 372 keuro uit het Randfonds vrij voor het uitvoeringsdossier

'vijvers en omgeving' van het landinrichtingsplan 'Oostelijke Maalbeekvallei Grimbergen'.

De boomplantacties hebben de afgelopen jaren hun vruchten afgeworpen. Dit wou ik op een structurele manier verderzetten. Daarom heb ik een overheidsopdracht voor het aanplanten van Gordelbomen gelanceerd. Deze loopt van 2025 tot en met 2028 en werd toegekend aan de Bûmplanters. Voor de volledige looptijd van actie zal dit een investering betekenen van 343 keuro. Wie deelneemt aan de Gordel, kan er zo voor blijven kiezen om in eigen tuin een boom te planten of er een te laten planten elders in de Rand. Op deze manier wordt ook het groene karakter van de Gordel versterkt en draagt iedereen een steentje bij om de Rand groener te kleuren.

- **Industrie:**

Tot eind 2025 liep er een oproep 'gebiedsregisseurs' van VLAIO, met als doel om via de aanstelling van een gebiedsregisseur lokale besturen te ondersteunen in de implementatie van een bovenlokale uitgiftevisie en/of een herstructureringsvisie voor meerdere bedrijventerreinen. Ik ging daarover in overleg en kwam met de bevoegde collega-minister overeen om financieel bij te dragen voor een gebiedsregisseur die het bovenlokaal uitgiftebeleid van bedrijventerreinen tussen de gemeenten Zaventem, Vilvoorde en Machelen kan bestendigen.

VLAIO faciliteert het visievormingsproces inzake de uitgifte van bedrijventerreinen op het grondgebied van deze partnergemeenten via een consortium van gespecialiseerde dienstverleners. De gebiedsregisseur zorgt voor de (bovenlokale) implementatie van deze bovenlokale visie. De ondersteuning moet leiden tot een duidelijke visie op het gebruik van bedrijventerreinen in deze luchthavenregio: op deze manier kan men optimaal gebruik maken van de beschikbare ruimte om de dynamieken rond de luchthaven te capteren.

In 2025 heb ik in overleg met mijn collega-minister Brouns en de lokale besturen van Vilvoorde en Machelen onderzocht om in dezelfde regio ook een coördinatieopdracht uit te schrijven voor een procesbegeleider voor de ontwikkeling van het reconversiegebied "Het Broek" gelegen op Machelen-Vilvoorde, tussen de N211, het zeekanaal Brussel-Schelde, het Viaduct en de Woluwelaan. Binnen dit gebied wordt een toekomstgerichte transitie beoogd met focus op concrete realisatie(s) met maatschappelijke meerwaarde. Deze opdracht zal binnenkort worden gepubliceerd.

Voor een overzicht van alle gefinancierde projecten in 2025, goed voor in totaal 3.397 keuro: zie detail onder 1.4 Budgettaire kader, onder begrotingsartikel SJ0-1SHD2FA-WT (Vlaamse Randfonds) en [op de website Vlaamse Rand](#).

OD 1.3: Via transparante communicatie en periodieke evenementen delen we informatie met onze belanghebbenden en moedigen we hen aan tot expertise-uitwisseling

Relatiebeheer

In het eerste jaar van de nieuwe lokale legislatuur lag de focus op de kennismaking met en het informeren van de nieuwe bestuursploegen in de gemeenten. Mijn administratie organiseerde daarom 2 informatiedagen rond het thema 'Nederlands leren, oefenen en gebruiken'. Bij de organisatie waren verschillende partners betrokken die daarrond ondersteuning bieden, zoals vzw 'de Rand', het Agentschap Integratie en Inburgering en de provincie Vlaams-Brabant. Zij boden informatie tijdens het plenaire deel van de infodag en bemanden ook een standje op de infomarkt.

Communicatie

Ik hechtte veel belang aan beleidsinformatie die verder gaat dan de strikte regelgeving. Daarom liet ik de beleidswijzer Vlaamse Rand die in 2024 opgeleverd werd, in de zomer van 2025 actualiseren. Zo blijven al de goede voorbeelden actueel en blijft de beleidswijzer een betrouwbaar hulpmiddel voor lokale besturen en andere belanghebbenden.

Ook Ring en RandKrant bleven uiteraard vaste partners in mijn communicatiebeleid (zie respectievelijk OD 1.1 en OD 2.4).

De middelen voor de realisatie van OD 1.3 staan ingeschreven op begrotingsartikel SJ0-1SHD2FA-WT (algemene werkingskosten). Zie 1.4 Budgettair kader.

OD 1.4: We moedigen wetenschappelijk onderbouwd beleid aan op alle bestuursniveaus door zelf wetenschappelijke kennis over de Rand op te bouwen en die op een laagdrempelige manier te ontsluiten

'Meten is weten' is al langer een adagium binnen mijn Randbeleid. Ter aanvulling van de algemene cijfers vanuit de Gemeente -en Stadsmonitor publiceert mijn administratie toegankelijke nota's die duiding geven bij de belangrijkste evoluties in de regio. Zo werd begin 2025 een nota gepubliceerd die focust op de demografische ontwikkelingen die de Vlaamse Rand uniek maken: bevolkingsgroei, verhuisbewegingen, internationalisering en verjonging.

Via de samenwerking met onderzoeksgroep BRIO schakel ik ook een academische partner in om de kennis over de Vlaamse Rand te vergroten. Dat gebeurt met tweejaarlijkse focusthema's met specifieke beleidsrelevantie. In 2025 organiseerde de onderzoeksgroep de studiedag 'De Rand als regio? Gelijkenissen en verschillen in de Rand' en werden er 4 onderzoeks fiches over de Vlaamse Rand gepubliceerd. Verder werd het tweejaarlijkse thema 'Vrijtijdsbesteding en burgerschap in de Vlaamse Rand' afgerond en bleef BRIO wetenschappelijke en beleidsrelevante informatie van derden over de Vlaamse Rand samenbrengen en ontsluiten via de BRIO-website: www.briobrusssel.be.

Daarnaast bleef het team Vlaamse Rand de werking van het Documentatiecentrum Vlaamse Rand trekken. In samenwerking met BRIO werd de databank verder aangevuld met relevante publicaties en de stuurgroep van het Documentatiecentrum kwam 2 keer samen om de werking van de databank te optimaliseren en het geplande onderzoekswerk bij het Agentschap Binnenlands Bestuur, BRIO en de provincie Vlaams-Brabant onderling af te stemmen.

De middelen voor de realisatie van OD 1.4 (BRIO en Documentatiecentrum Vlaamse Rand) staan ingeschreven onder begrotingsartikel SJ0-1SHD2FA-WT (prioritaire partner BRIO en algemene werkingskosten). Zie detail onder 1.4 Budgettair kader.

1.2 SD 2: We ondersteunen het Nederlandstalige karakter van de Vlaamse Rand met vzw 'de Rand' als eerste partner

OD 2.1: Met haar eerstelijnswerking in de 6 faciliteitengemeenten bevordert vzw 'de Rand' de gemeenschapsvorming in de Vlaamse Rand

De 7 Gemeenschapscentra van vzw 'de Rand' vormden in 2025 opnieuw het hart van de Nederlandstalige gemeenschapsvorming in de 6 faciliteitengemeenten en in Jezus-Eik. Vanuit hun eerstelijnswerking zetten de centra in op een

kwaliteitsvol en toegankelijk cultuur- en vormingsaanbod, ondersteuning van het lokale verenigingsleven, leer- en oefenkansen Nederlands en een gerichte regierol in sport- en jeugdbeleid.

Over het jaar heen organiseerden de centra 972 activiteiten (exclusief scholenaanbod), goed voor 49.844 deelnemers, toeschouwers en bezoekers. 32,4% daarvan (315 activiteiten) werd gerealiseerd in samenwerking met lokale partners. Daarnaast werden 47 schoolvoorstellingen en 236 educatieve activiteiten aangeboden voor 11.729 leerlingen. In de centra volgden 329 cursisten NT2-lessen. Aanvullend werden oefenkansen Nederlands structureel uitgebouwd via conversatie-initiatieven, Café Combinne en toeleidingsactiviteiten naar het reguliere aanbod. In 2025 werden 8 intakemomenten i.s.m. het AgII en de CVO's georganiseerd en 396 Randuitcheques geïnd. Over alle activiteiten, verhuringen, onthaal en horeca samen kwamen meer dan 120.000 bezoekers naar de centra.

Vzw 'de Rand' factureerde in totaal 20 keuro voor de geïnde cheques in 2025. Samen met de drukkosten komt het totaal aan bestede middelen voor de Randuitcheques zo op 22 keuro. De kosten vallen onder begrotingsartikel SJ0-1SHD2FA-WT (algemene werkingskosten).

De ondersteuning van verenigingen werd in 2025 verder gemonitord. Via een registratie-instrument werden 90 ondersteuningsvragen opgevolgd, waarvan 73 positief konden worden beantwoord. Tegelijk geven de centra aan lokale verenigingen en bevoorrechte partners prioriteit in het gebruik van infrastructuur: er werden 9.898 dagdelen verhuurd, waarvan 6.956 aan lokale verenigingen en initiatiefnemers (categorie A). Samen met categorie B (andere erkende socioculturele verenigingen, scholen, overheidsdiensten, ...) gaat het om 84% van alle verhuringen.

Verenigingen werden bovendien ondersteund met informatie- en vormingsmomenten op maat en met zichtbaarheid via een digitaal activiteitenformulier voor publicatie in de gemeenschapskrant, de UiTdatabank en op de website. De tevredenheidsbevraging bij huurders bevestigt de sterke dienstverlening, met zeer hoge scores bij lokale verenigingen (tot 4,8/5 voor klantvriendelijkheid en contractduidelijkheid, en 4,5/5 voor technische ondersteuning).

Het programmatie- en publieksbeleid bleef inzetten op ontmoeting, vernieuwing en lokale inbedding, met bijzondere aandacht voor kinderen en jongeren (28 familievoorstellingen, 110 kinderactiviteiten en 70 jongerenactiviteiten, aangevuld met familieaanbod). In het kader van beleidsvoorbereiding werd 2025 ook een scharnierjaar: organisatiebreed én op centrumniveau werden meerjarenplannen voorbereid, in samenspraak met vernieuwde stuurgroepen en de jeugd- en sportoverlegorganen.

Voor het sportbeleid in Wezembeek-Oppem, Kraainem en Linkebeek werd het ondersteuningsbeleid consequent uitgevoerd en verder verfijnd in overleg met sportraden en clubs. Naast financiële ondersteuning werd ingezet op sportpromotie en -participatie (o.a. Strapdag, sportcommunicatie, lokale initiatieven) en op drempelverlaging via samenwerking met OCMW's.

Operationeel werden gerichte verbeteringen gerealiseerd, zoals de herinrichting van de inkomzone en onthaalbalie in GC de Zandloper. Inhoudelijke accenten kwamen onder meer tot uiting in een eerste editie van 'Maakdag' in de Boesdaalhoeve, een recordopkomst bij de Warmste Avond in GC de Kam, een uitgebreid vormingsaanbod in GC de Bosuil (meer dan 100 workshops en vormingen), een sportdag in GC de Moelie voor 150 leerlingen en leerkrachten,

de start van de uitbouw van vormingen en workshops in GC de Lijsterbes en de verwerving van een nieuw pand door de Vlaamse Gemeenschap voor GC de Muse in Drogenbos, dat de komende jaren moet uitgroeien tot de nieuwe pleisterplek voor het gemeenschapsleven met een sterke focus op het Nederlands.

Het nieuwe toekomstige Gemeenschapscentrum werd aangekocht voor 450 keuro en wordt nu grondig omgevormd. Dankzij een nieuwbouw zullen de binnenruimtes worden heringericht op maat van de lokale verenigingen. Daarnaast komt er ook een buitenruimte voor cultuur en sport. De Vlaamse overheid is nu eigenaar van het gebouw en zal de nieuwbouw in goede banen leiden. Dit is een zeer ambitieuze en bewuste investering. Terwijl de Vlaamse Regering op veel vlakken moet besparen, kiezen we hier bewust voor een duurzame toekomst voor Drogenbos en de hele Vlaamse Rand. Een plaats waar kinderen spelen, verenigingen terechtkunnen en het Nederlands een centrale plaats krijgt.

Het bedrag van 450 keuro voor de aankoop van het pand in Drogenbos werd aangerekend op begrotingsartikel SJ0-1SHD2FB-WT (Vlaamse Randfonds). Zie detail onder 1.4 Budgettair kader.

OD 2.2: Met haar tweedelijnswerking in de 19 gemeenten van de Vlaamse Rand ondersteunt vzw 'de Rand' lokale besturen, verenigingen en (socio)culturele organisaties op het vlak van taalpromotie

Via haar taalpromotiewerking bood vzw 'de Rand' ondersteuning rond Nederlands leren, oefenen en gebruiken in de vrije tijd. In overleg met de integratie- en vrijetijdsdiensten van lokale besturen ondersteunde de vzw secundaire scholen en vrijetijdswerkingen ter plaatse en op maat via bijvoorbeeld workshops, coaching, ... Intensieve trajecten werden naar voren geschoven om tot duurzame verandering te komen, 35 werkingen lieten zich begeleiden via zo'n traject. Via de ondersteuning op maat hielp vzw 'de Rand' bijna 1.500 mensen. De organisatie van een open vormingsaanbod en lerende netwerken zorgde voor een grotere kennisdeling met betrekking tot taalkansen Nederlands in de Vlaamse Rand. Vzw 'de Rand' sloeg ook de handen in elkaar met het Agentschap Integratie en inburgering voor de ontwikkeling van een inspiratiebundel over oefenkansen Nederlands voor volwassenen in de Vlaamse Rand. Daarnaast begeleidden ze voor de tweede keer een infosessie voor lokale besturen.

Vzw 'de Rand' heeft in 2025 nog meer de brug geslagen naar bijvoorbeeld bovenlokale actoren. Op vraag van lokale besturen werden zelfbouwpakketten voorbereid i.s.m. de Vlaamse Dienst Speelpleinwerking (lancering in 2026). Zo kunnen lokale besturen en andere partners zelf lokale actoren ondersteunen op het vlak van taalkansen Nederlands en dus met de expertise van vzw 'de Rand' aan de slag.

Met verschillende sportactoren zoals Voetbal Vlaanderen, Sport Vlaanderen en de Vlaamse trainersschool wordt gezocht naar een duurzame manier om taalkansen Nederlands voor spelers te integreren in sportclubs, het Nederlands als trainerstaal te versterken en een oplossing te zoeken voor het tekort aan Nederlandstalige trainers in de regio. Doel is om tot afspraken te komen voor een experimentele samenwerking die een talige begeleidershouding kan integreren in de Start2Coach-opleidingen en om een opleidingsaanbod uit te werken op maat van anderstalige trainers met te weinig kennis Nederlands.

De SportNed-app – een applicatie waarmee sportbegeleiders, sporters en sportouders op eigen tempo Nederlands kunnen leren en oefenen – werd aangevuld met de sporttak atletiek. Ook de ontwikkeling van een

basketbalwoordenboekje i.s.m. Basketbal Vlaanderen wordt voorbereid (lancering in 2026).

Op het vlak van cultuur werkte vzw 'de Rand' samen met de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (IGS'en). Voor de ondersteuning van het deeltijds kunstonderwijs stemde de vzw af met de Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten. Samen ontwikkelen ze een online vormingsaanbod en zoeken ze een antwoord op de ondersteuningsvragen die in de Vlaamse Rand leven op het vlak van het Nederlands in het deeltijds kunstonderwijs.

OD 2.3: Vanuit haar opdracht rond taalpromotie ondersteunt vzw 'de Rand' de onderwijsverstrekkers in de regio op het vlak van taalbeleid, ouderbetrokkenheid en buitenschoolse oefenkansen Nederlands.

In 2025 ondersteunde vzw 'de Rand' secundaire scholen in hun omgang met de anderstalige leerlingen. Het project 'Boest je School' werd verlengd tot juli 2027. In eerste instantie kozen schoolbesturen vaak om te werken rond hun taalbeleid, maar vzw 'de Rand' stimuleerde hen om ook in te zetten op ouderparticipatie en op oefenkansen Nederlands voor leerlingen in hun vrije tijd.

Naast ondersteuningstrajecten op maat van individuele scholen werden een complementair open vormingsaanbod en lerende netwerken uitgebouwd. Zo is voor scholen en onderwijspartners in de Vlaamse Rand een stimulerende leeromgeving tot stand gebracht waarin inspirerende praktijken worden uitgewisseld en vertaald naar de eigen schoolcontext.

In 2025 werd via een overheidsopdracht een externe onderzoekspartner aangeduid om deze onderwijsopdracht te evalueren. Via een combinatie van kwalitatieve (interviews, focusgesprekken) en kwantitatieve (online bevraging) technieken worden de doelstellingen, het proces, de effecten en de verankering van een onderbouwd taalbeleid in de deelnemende scholen onder de loep genomen. De opdracht startte begin 2026 en zal in juni 2027 afgerond worden.

Voor de bijkomende onderwijsopdracht werd de toelage aan vzw 'de Rand' in 2025 verhoogd 718 keuro, aangerekend op begrotingsartikel SJ0-1SHD2FY-IS (vzw 'de Rand'). De overheidsopdracht voor de evaluatie van de onderwijsopdracht voor een bedrag van 86 keuro werd aangerekend op begrotingsartikel SJ0-1SHD2FA-WT (algemene werkingskosten). Zie detail onder 1.4 Budgettair kader.

OD 2.4: Vzw 'de Rand' werkt samen met de Vlaamse Gemeenschap om het Vlaamse Randbeleid te realiseren

Het begin van een nieuwe legislatuur betekende voor vzw 'de Rand' het startschot om een nieuwe samenwerkingsovereenkomst voor te bereiden met haar hogere overheden: de Vlaamse Gemeenschap en de provincie Vlaams-Brabant. In december 2025 keurde de Vlaamse Regering de nieuwe samenwerkingsovereenkomst goed.

Op basis van de nieuwe afspraken maakte vzw 'de Rand' een meerjarenbeleidsplan op. Daarin blijven de Gemeenschapscentra uiteraard belangrijke ankerpunten, met focus op cultuurprogrammatie, het lokale verenigingsleven en taalpromotie. Om ook in de overige Randgemeenten het Nederlands te versterken, streeft vzw 'de Rand' naar vernieuwende praktijken in nauwe samenwerking met lokale besturen, verenigingen, scholen en bovenlokale actoren. De vzw investeert ook in sterkere organisatiebeheersing en interne slagkracht, en blijft de Vlaamse identiteit benadrukken met o.a. de Gordel en diverse publicaties. Meer dan ooit is de kennis van het Nederlands een werkpunt en de ultieme uitdaging waarmee vzw 'de Rand' aan de slag gaat.

De Gordel was ook in 2025 hét evenement dat de unieke troeven en het Vlaamse karakter van de regio promoot naar een ruim publiek. Focusgemeente was deze keer Asse, meer bepaald de vernieuwde dorpskern van deelgemeente Zellik. Met 31.000 bezoekers, waaronder bijna 12.000 sportievelingen, mogen we spreken van een geslaagde editie.

Vzw 'de Rand' ontving in 2025 een toelage van 8.481 keuro. Zie 1.4 Budgettair kader, onder begrotingsartikel SJ0-1SHD2FY-IS (vzw 'de Rand').

1.3 SD 3: Door transversaal samen te werken met andere beleidsdomeinen en partners zorgen we voor een gedragen en effectief Randbeleid

OD 3.1: Met een 'Totaalplan Nederlands' sporen we zoveel mogelijk maatschappelijke actoren in de Vlaamse Rand aan het Nederlands te promoten

Met mijn Totaalplan Nederlands wil ik alle maatschappelijke actoren in de Vlaamse Rand aansporen om te hameren op het belang van het Nederlands als kansentaal. Een goede kennis van het Nederlands is in onze regio niet vrijblijvend: het is een essentiële basisvoorwaarde om volwaardig deel uit te maken van onze Vlaamse samenleving en om de vele kansen die er in Vlaanderen zijn te kunnen verzilveren. Zonder de kennis van het Nederlands heb je in Vlaanderen en zeker in de Vlaamse Rand geen gelijke kansen.

In 2025 ging mijn administratie aan de slag om dat Totaalplan grondig voor te bereiden. Na verkennende gesprekken met andere administraties en met de prioritaire partners, koos ik ervoor om de focus in eerste instantie te leggen op de sectoren 'Werk en Economie' en 'Zorg en Welzijn'. In die sectoren is aandacht voor het Nederlands door de arbeidskrapte minder vanzelfsprekend, maar heel wat anderstaligen komen net daar veel in aanraking met het Nederlands.

Mijn administratie bracht rond elk van die 2 thema's een focusgroep bijeen met diverse belanghebbenden, waaronder ook bedrijven en zorginstellingen die in de Vlaamse Rand actief zijn. In de loop van 2026 zal ik de aanpak verder concretiseren.

Er werden hiervoor in 2025 geen middelen besteed.

OD 3.2: In nauwe samenwerking met het beleidsdomein Omgeving vrijwaren we het groene en open karakter van de brede Vlaamse Rand

In een dichtbevolkte en centraal gelegen regio als de Vlaamse Rand zijn de ruimtelijke uitdagingen niet gering. Ik ga daarom proactief op zoek naar mogelijke partnerschappen met mijn collega-minister bevoegd voor Omgeving en de betrokken administraties, zoals het Departement Omgeving, het Agentschap Natuur en Bos en de Vlaamse Landmaatschappij.

Door deze samenwerkingen kan ik als minister van de Vlaamse Rand de ruimtelijke transformatie van de regio versnellen. Onder OD 1.2 haalde ik al aan welke initiatieven in 2025 extra ondersteuning kregen van het Vlaamse Randfonds. Ik breng ze hieronder nog even in herinnering.

- **Projectoproep Groene Rand**

In 2025 werden 8 projectvoorstellen ingediend voor een totaalbedrag van 1.400 keuro. Daarvan werden 7 projecten goedgekeurd voor een bedrag van 1.266 keuro. Het Randfonds nam daarvan de helft op zich. Omdat de

ingediende dossiers van hoge kwaliteit waren, verhoogden we het voorziene budget van 500 keuro met 133 keuro.

- **Landinrichtingsprojecten**

In 2025 bekeek ik samen met de Vlaamse Landmaatschappij welke landinrichtingsprojecten in aanmerking kwamen voor bijkomende financiering vanuit het Randfonds. Voor het uitvoeringsdossier 'vijvers en omgeving' van het landinrichtingsplan 'Oostelijke Maalbeekvallei Grimbergen' maakte ik zo 372 keuro vrij.

- **Meer bos**

In 2025 werden met Omgeving afspraken gemaakt voor de realisatie van het project 'Meer Bos'. Daarbij zal het Vlaamse Randfonds telkens 50% opleggen bij de aankoop van strategische bossen, die vervolgens bebost kunnen worden.

Voor de projectoproep Groene Rand werd in 2025 633 keuro herverdeeld van begrotingsartikel SJ0-1SHD2FB-WT (Vlaamse Randfonds) naar het Agentschap Natuur en Bos. Voor het uitvoeringsdossier 'vijvers en omgeving' van het landinrichtingsplan 'Oostelijke Maalbeekvallei Grimbergen' werd 372 keuro herverdeeld van begrotingsartikel SJ0-1SHD2FB-WT (Vlaamse Randfonds) naar de Vlaamse Landmaatschappij. Zie 1.4 Budgettair kader, onder begrotingsartikel SJ0-1SHD2FB-WT (Vlaamse Randfonds).

OD 3.3: Met het coördinatieplatform Vlaamse Rand moedigen we transversale samenwerking rond prioritaire thema's binnen het Vlaamse Randbeleid aan

Het coördinatieplatform heeft als opzet om het flankerende beleid in de Vlaamse Rand als strategisch gebied rond Brussel verder te zetten en nauwgezet op te volgen. Concreet gebeurt dit door de samenwerking met de beleidsdomeinen Onderwijs, Mobiliteit, Omgeving, Welzijn en Wonen te faciliteren.

Aan de hand van projectfiches volgt het coördinatieplatform de belangrijkste ontwikkelingen in de Vlaamse Rand binnen elk van die beleidsdomeinen op. In 2025 actualiseerden de betrokken entiteiten de projectfiches in functie van de nieuwe beleidsambities. In juni rapporteerde ik aan de Vlaamse Regering over de laatste stand van zaken van de lopende projecten.

Naast de rapporteringsvergaderingen liet ik op 24 november 2025 ook een thematisch overleg organiseren dat in het teken stond van onze luchthavenregio. Die bijzondere regio heeft zeer veel strategische waarde. Op het overleg gingen 60 belanghebbenden met elkaar in gesprek over de vraag: "Welke concrete handvaten zijn er nodig om een visie uit te werken voor de luchthavenregio?" Mijn initiatief om voor deze regio een procesbegeleider aan te stellen, sluit naadloos aan bij de signalen die op dit overleg naar voren kwamen. Deze thematische overleggen zijn een uitstekende versterking van mijn transversale rol en zal ik ook de komende periode aanhouden.

De middelen die nodig zijn voor het organiseren van het coördinatieplatform Vlaamse Rand werden aangerekend op begrotingsartikel SJ0-1SHD2FA-WT (algemene werkingskosten). Zie 1.4 Budgettair kader.

Binnenlands Bestuur

De toepassing van de omzendbrief-Peeters werd door het Agentschap Binnenlands Bestuur en de toezichthoudende overheid (provinciegouverneur/minister van binnenlands bestuur) opgevolgd, gecontroleerd en waar nodig gesanctioneerd op volgende wijze:

- Het bijwonen van de gemeenteraden van de Randgemeenten door een vertegenwoordiger van het Agentschap Binnenlands Bestuur, in opdracht van de provinciegouverneur, met het oog op het controleren van de naleving van de taalwetgeving door raadsleden en schepenen in de gemeenteraad;
- Het opvolgen van klachten over het taalgebruik door Randgemeenten en andere gemeenten.

Ik zie het als mijn taak om het respect voor de Vlaamse bevoegdheden te vrijwaren. Daarom onderneem ik actie tegen de Franstalige Gemeenschap, die o.a. in de Vlaamse Rand subsidies toekent aan Franstalige verenigingen en zo actief de kennis van het Nederlands en de integratie in Vlaanderen tegengaat. In samenwerking met vzw 'de Rand' trekken we daarom naar de rechtbank tegen deze schending van het territorialiteitsbeginsel en de bevoegdheidsverdeling in dit land. Ik zal elke poging om de Vlaamse bevoegdheden te schaden dan ook zowel juridisch als inhoudelijk bestrijden.

De gerechtskosten werden aangerekend op begrotingsartikel SJ0-1SHD2FA-WT (algemene werkingskosten). Zie 1.4 Budgettair kader.

1.4 Budgettair kader

VLAAMSE RAND, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK 2025			VEK 2025		
2025	BA	BA-JR	BU	BA	BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	8.563	8.758	2.785	12.693	10.685	3.348
Toe-lagen IS	6.901	8.933	8.481	6.901	8.806	8.730
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	15.464	17.691	11.266	19.594	19.491	12.078

Inhoudelijke toelichting:

De begrotingsuitvoering (VAK) in 2025 voor de ISE Vlaamse Rand bedraagt 11.266 keuro. Het budget 2025 werd aangewend voor de toelage aan vzw 'de Rand' (8.481 keuro), de investeringen (rechtstreekse toekenning) vanuit het Vlaamse Randfonds (1.592 keuro), de werkingssteun aan nominatieve organisaties (623 keuro), algemene werkingskosten (317 keuro), de impulssteun Vlaamse Rand (188 keuro) en de steun voor faciliteitengemeenten (65 keuro).

De budgetherverdelingen t.a.v. de begrotingsaanpassing en de begrotingsuitvoering worden toegelicht per begrotingsartikel.

1.4.1 Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangsten

SJ0-9SHDAFA-OW – RECHTSTREEKSE INITIATIEVEN VOOR EEN GECOÖRDINEERD RANDBELEID

Korte inhoud begrotingsartikel:

Ontvangstenartikel voor eventuele terugvorderingen van subsidies.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
	AO	TO	LO
BA 2025	0	0	0
BA-JR 2025	0	0	0
BU 2025	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

In 2025 waren er geen terugvorderingen.

Uitgaven

SJ0-1SHD2FA-WT – RECHTSTREEKSE INITIATIEVEN VOOR EEN GECOÖRDINEERD RANDBELEID

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel past in SD 1. Inbegrepen zijn onder meer communicatie-initiatieven (OD 1.3), de Randuitcheques (OD 2.1), de impulssteun en de steun voor de faciliteitengemeenten (OD 1.1). Verder zijn er ook nog de werkingsteun aan de prioritaire partners: BRIO (OD 1.4), vzw RTVB en vzw Museum Felix De Boeck (OD 1.1). Ook algemene werkingskosten, zoals de kosten voor het coördinatieplatform Vlaamse Rand en de gerechtskosten vermeld onder OD 3.3, worden hierop aangerekend.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	1.147	1.193	1.193	1.277	1.278	1.187

Inhoudelijke toelichting:

Kredietevolutie **BA t.o.v. BA-JR**: +46 keuro VAK en +1 keuro VEK:

+1 keuro VAK en VEK herverdeeld vanuit een provisioneel krediet voor de toekenning van de indexprovisie;

+45 keuro VAK herverdeeld van begrotingsartikel SJ0-1SHD2FB-WT (rechtstreekse initiatieven voor een gecoördineerd Randbeleid) voor de gunning van het evaluatieonderzoek 'Onderwijsopdracht vzw 'de Rand'' (gegund voor een totaalbedrag van 86 keuro).

Kredietevoluitie **BA-JR t.o.v. BU**: -91 keuro VEK:

De uitvoering van het VAK bedraagt 1.193 keuro en werd volledig besteed. De VEK-uitvoering bedraagt 1.187 keuro. Er kon 91 keuro VEK niet worden besteed omdat de VEK-aanrekening de effectieve prestaties/subsidieperiodes volgt.

Begrotingsuitvoering:

- Algemene werkingskosten: 317 keuro

76 keuro: uitzenden van promospots op Ring;

34 keuro: overeenkomst met ROBTv voor het uitzenden van reportages Vlaamse Rand;

86 keuro: evaluatieonderzoek 'Onderwijsopdracht vzw 'de Rand'';

89 keuro: procedure aanvaarde facturen (kosten inspiratiedag, infodagen, coördinatieplatform Vlaamse Rand, Randuitcheques, website, ICT-kosten, onroerende voorheffing en communicatie-uitgaven);

32 keuro: juridische bijstand.

- Steun faciliteitengemeenten: 65 keuro

Financiële ondersteuning voor initiatieven in de faciliteitengemeenten wordt toegekend aan activiteiten die het Nederlandstalige verenigingsleven ondersteunen in één van de 6 gemeenten met bijzonder taalstatuut van de Vlaamse Rand. Er werden 10 projecten goedgekeurd.

Gezinsbond Wemmel	Familiedag - Wemmel in de Wolken
Alibi	Flavoria 2025 - Theater der dingen
KnA Kraainem	KnA Gala 2025 - Monsterbal
JH Animoro	Jeugdhappening
K-Creation Dance	Dansshow 'Carnivali'
Culturele Raad Rode	Rode Zingt 2025
Cultuurraad Kraainem	Vlaanderen Feest - Zomer in Kraainem 2025
Werkgroep Jaarmarktfestival Wemmel	Jaarmarktfestival 2025
Alibi	Halloween 2025 Drogenbos
Gemeente Wemmel	Wemmel in het wild

- Impulssteun: 188 keuro

De impulssteun Vlaamse Rand is een middel om de Vlaamse identiteit van de regio te versterken. De focus ligt daarbij op sociale cohesie (verbindend samenleven). Deze impulssteun wordt éénmalig toegekend aan vernieuwende projecten. Er werden 6 projecten goedgekeurd.

Elsemaa Sportif	Kegelfeesten
t Smiske	Vlaams muziektheater voor Anderstalige jongeren
Gemeente Wemmel	Versterking Jeugdwerk Wemmel
Debateville	Debateville - Vilvoorde, een naschoolse debathub voor jongeren van 9 tot 14 jaar
Cultivers	De Wondere pluim - Verankering en verdieping
KV Zuun	Taal- en voetbalstages

- Werkingssteun aan nominatieve organisaties: 623 keuro

BRIO	71 keuro
RTVB vzw	313 keuro

Museum Felix De Boeck vzw	239 keuro
---------------------------	-----------

SJ0-1SHD2FB-WT – VLAAMSE RANDFONDS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel past in SD 1, OD 1.2 (Vlaamse Randfonds) en OD 3.2 (Samenwerking met beleidsdomein Omgeving). Op dit begrotingsartikel worden de middelen ingezet om tegemoet te komen aan de grootstedelijke uitdagingen waarmee de steden en gemeenten in de Vlaamse Rand kampen. Dit Randfonds draagt ook bij tot het versterken van het groene karakter van de Vlaamse Rand.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	7.416	7.565	1.592	11.416	9.407	2.161

Inhoudelijke toelichting:

De Vlaamse Regering heeft in 2020 het Vlaamse Randfonds opgezet om specifiek tegemoet te komen aan de uitdagingen waarmee de 19 gemeenten van de Vlaamse Rand te maken krijgen. Deze uitdagingen situeren zich over een breed spectrum van beleidsdomeinen, zoals vergroening, onderwijs, welzijn, mobiliteit en economische ontwikkeling.

De Vlaamse Regering heeft voor deze legislatuur voor nieuw beleid voor het Vlaamse Randfonds jaarlijks 6.000 keuro voorzien. In 2025 was er een recurrent bedrag beschikbaar van 1.416 keuro.

Kredietevolutie **BA t.o.v. BA-JR**: +149 keuro VAK en -2.009 keuro VEK:

+1.954 keuro VAK (begrotingsruiter) overdracht niet bestede middelen van 2024 naar 2025;

-372 keuro VAK en VEK herverdeeld naar de Vlaamse Landmaatschappij voor het uitvoeringsdossier 'vijvers en omgeving' van het landinrichtingsplan 'Oostelijke Maalbeekvallei Grimbergen';

-37 keuro VAK en VEK herverdeeld naar begrotingsartikel SJ0-1SHD2FY-IS (vzw 'de Rand') als cofinanciering voor het eigen aandeel in de relancesteun van het Vlaams Energiebedrijf voor schrijnwerk en beglazing, aanpassing aan verlichting en HVAC-projecten;

-45 keuro VAK herverdeeld naar begrotingsartikel SJ0-1SHD2FA-WT (rechtstreekse initiatieven voor een gecoördineerd Randbeleid) voor de gunning van het evaluatieonderzoek 'Onderwijsopdracht vzw 'de Rand'' (gegund voor een totaalbedrag van 86 keuro);

-633 keuro VAK en VEK herverdeeld naar het Vlaamse Agentschap Natuur en Bos voor de projectoproep Groene Rand;

-718 keuro VAK en VEK herverdeeld naar begrotingsartikel SJ0-1SHD2FY-IS (vzw 'de Rand') voor de bijkomende onderwijsopdracht.

-249 keuro VEK herverdeeld naar begrotingsartikel SJ0-1SHD2FY-IS (vzw 'de Rand') voor de cofinanciering in de klimaatmiddelen voor de maatregel 'isolatiewerken aan de gebouwschil van GC de Lijsterbes'.

Kredietevolutie **BA-JR t.o.v. BU**: -5.973 keuro VAK en -7.246 keuro VEK:

In 2025 was er een besteding van 1.592 keuro VAK (rechtstreekse toekenningen). Er werd 5.973 keuro VAK niet besteed.

De herverdelingen voor een bedrag van 1.805 keuro zijn niet opgenomen in de uitvoering. In totaal was er een besteding van 3.367 keuro (1.592 keuro + 1.805 keuro).

VAK ruiter:

In de algemene uitgavenbegroting is er jaarlijks een decreetsbepaling opgenomen (begrotingsruiter) die het mogelijk maakt om de niet-benutte VAK-middelen over te dragen naar het volgende begrotingsjaar.

In 2024 werd 1.954 keuro overgedragen naar 2025. In 2025 wordt het niet-benutte VAK van 5.973 keuro overgedragen naar 2026.

Er werd 7.246 keuro VEK niet besteed. Het VEK kon niet volledig worden besteed omdat de VEK-aanrekening de effectieve prestaties/subsidieperiodes volgt.

Begrotingsuitvoering:

Herverdelingen (1.805 keuro)

-718 keuro herverdeeld naar begrotingsartikel SJ0-1SHD2FY-IS (vzw 'de Rand') voor de bijkomende onderwijsopdracht van vzw 'de Rand';

-633 keuro herverdeeld naar het Vlaamse Agentschap Natuur en Bos voor de projectoproep Groene Rand;

-372 keuro herverdeeld naar de Vlaamse Landmaatschappij voor het uitvoeringsdossier 'vijvers en omgeving' van het landinrichtingsplan 'Oostelijke Maalbeekvallei Grimbergen';

-37 keuro herverdeeld naar begrotingsartikel SJ0-1SHD2FY-IS (vzw 'de Rand') als cofinanciering voor het eigen aandeel in de relancesteun van het Vlaams Energiebedrijf voor schrijnwerk en beglazing, aanpassingen aan verlichting en HVAC-projecten;

-45 keuro herverdeeld naar begrotingsartikel SJ0-1SHD2FA-WT (rechtstreekse initiatieven voor een gecoördineerd Randbeleid) voor de gunning van het evaluatieonderzoek 'Onderwijsopdracht vzw 'de Rand'' (gegunst voor een totaalbedrag van 86 keuro).

Rechtstreekse toekenning (1.592 keuro)

-451 keuro voor de aankoop van het pand Drogenbos en aktekosten;

-343 keuro voor NoWayBack voor de overheidsopdracht 'gordelbomen 2025, 2026, 2027 en 2028';

-598 keuro steun aan vzw Don Bosco Onderwijscentrum voor het bouwen van een schoolgebouw met polyvalente ruimte;

-200 keuro steun aan Vlabinvest APB voor de uitrol van het masterplan kinderopvang.

SJ0-1SHD2FY-IS – VZW DE RAND

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel past in SD 2 (Vzw 'de Rand': partner voor het Vlaamse Randbeleid). Dit begrotingsartikel omvat de toelage aan vzw 'de Rand'. Om vzw 'de Rand' toe te laten haar decretale opdrachten ter versterking van het Vlaams karakter verder te zetten, ontvangt zij een toelage voor haar algemene werking. Zie toelichting onder 1.4.4. overige entiteiten onder toezicht, onder entiteit vzw 'de Rand'.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025	BA 2025	BA-JR 2025	BU 2025
Uitgaven	6.901	8.933	8.481	6.901	8.806	8.730

Inhoudelijke toelichting:

Kredietevolutie **BA t.o.v. BA-JR**: +2.032 keuro VAK en +1.905 keuro VEK:

+76 keuro VAK en VEK herverdeeld vanuit een provisioneel krediet voor de toekenning van de indexprovisie;
 +249 keuro VEK herverdeeld van begrotingsartikel SJ0-1SHD2FB-WT (Vlaamse Randfonds) voor de cofinanciering in de klimaatmiddelen voor de maatregel 'isolatiewerken aan de gebouwschil van GC de Lijsterbes';
 +37 keuro VAK en VEK herverdeeld van begrotingsartikel SJ0-1SHD2FB-WT (Vlaamse Randfonds) als cofinanciering voor het eigen aandeel in de relancesteun van het Vlaams Energiebedrijf voor schrijnwerk en beglazing, aanpassingen aan verlichting en HVAC-projecten;
 +718 keuro VAK en VEK herverdeeld van begrotingsartikel SJ0-1SHD2FB-WT (Vlaamse Randfonds) voor de bijkomende onderwijsopdracht;
 +451 keuro VAK herverdeeld van het Vlaams Energiebedrijf voor het actieplan 'Energie-Efficiëntie';
 +75 keuro VEK herverdeeld van het Vlaams Energiebedrijf voor de cofinanciering in de klimaatmiddelen voor de maatregel 'isolatiewerken aan de gebouwschil van GC de Lijsterbes';
 +750 keuro VAK en VEK herverdeeld vanuit een provisioneel krediet in het kader van het actieplan 'Energie-Efficiëntie'.

Kredietevolutie **BA-JR t.o.v. BU**: -452 keuro VAK en -76 keuro VEK:

Het VAK op dit begrotingsartikel werd op een afronding na volledig besteed.

De tabel hierboven geeft weer dat de VAK-uitvoering 451 keuro lager uitvalt, omdat er eind 2024 een bedrag van 451 keuro VEK – zonder bijhorend VAK – werd herverdeeld van het Vlaams Energiebedrijf naar het toelageartikel van vzw 'de Rand'. Om het VEK in 2024 toch te kunnen aanrekenen, werd in 2024 451 keuro technisch VAK toegevoegd. Het VAK van 451 keuro werd in 2025 via het Vlaams Energiebedrijf herverdeeld, maar bleef geblokkeerd in Oradin voor aanrekening, aangezien het VAK in 2024 al werd aangerekend via het technisch VAK.

Op een afronding na werd 75 keuro VEK minder aangerekend.

Voor de isolatiewerken aan de gebouwschil van GC de Lijsterbes werd 249 keuro VEK aangerekend: 174 keuro werd hiervoor vanuit het Vlaamse Randfonds herverdeeld en 75 keuro zou normaal gezien uit het Klimaatfonds komen. Omdat de mensen van het Klimaatfonds lieten weten dat de herverdeling van die 75 keuro waarschijnlijk niet meer in 2025 zou lukken, werd dit bedrag tijdelijk via het Vlaamse Randfonds herverdeeld, zodat de VEK-aanrekening in 2025 toch kon doorgaan. Uiteindelijk werd het bedrag van 75 keuro VEK tegen het einde van 2025 toch nog vanuit het Klimaatfonds herverdeeld. Hierdoor is er nu een overschot van 75 keuro ontstaan.

1.4.2 DAB's

Nihil.

1.4.3 Overige entiteiten onder gezag

Nihil.

1.4.4 Overige entiteiten onder toezicht

Vzw 'de Rand'

Omschrijving

De acties en doelstellingen die vzw 'de Rand' realiseerde in 2025 volgen uit de samenwerkingsovereenkomst 2020-2025, die in werking trad op 1 oktober 2020. Daarnaast kreeg vzw 'de Rand' in de loop van 2021 nog de bijkomende opdracht ondersteuning taalpromotie secundair onderwijs. Sinds mei 2022 neemt vzw 'de Rand' via haar Gemeenschapscentra ook nog de rol op als lokale uitvoerder voor het Plan Samenleven voor de 6 faciliteitengemeenten in de Vlaamse Rand. Vanaf 2024 staat vzw 'de Rand' mee in voor de uitvoering van het ESF-project organisatienetwerk participatietraject Halle-Vilvoorde.

Ontvangsten

De geraamde eigen inkomsten bestaan voor het overgrote deel uit ticketinkomsten, zaalhuur en concessievergoedingen van de cafés van 5 gemeenschapscentra. De realisatie bedraagt in totaal 846 keuro tegenover 675 keuro in de begroting.

In de loop van het werkingsjaar werden bepaalde werkingskosten gerecupereerd van diverse partners waarmee vzw 'de Rand' samenwerkt. Deze inkomsten werden niet begroot (85 keuro).

Resultaat: de uitvoering is 171 keuro hoger dan voorzien in de begroting.

De ontvangsten vanuit de lokale besturen werden begroot op 510 keuro. In het kader van Plan Samenleven was de ontvangst 358 keuro, 177 keuro in het kader van de deelname aan het project Netwerkvorming Vierde Pijler en 12 keuro ten gevolge van de dienstverlening in het kader van jeugd en sport aan lokale besturen. De uitvoering is 37 keuro hoger dan voorzien in de begroting.

De KT (korte termijn) beleggingen bij de Vlaamse Overheid genereren 175 keuro interesten. Dit is 115 keuro meer dan voorzien in de begroting.

De VIA-middelen en de Maribel-inkomsten werden begroot op 236 keuro. De ontvangen VIA-middelen worden berekend op basis van de RSZ-aangifte van het vierde kwartaal van jaar x-1. De uitvoering bedraagt 2 keuro meer dan voorzien in de begroting.

Totale ESR-inkomsten: uitvoering 11.787 keuro t.o.v. begroting: 11.442 keuro (103%).

Uitgaven

De uitvoering van de personeelskost is 130 keuro hoger dan begroot. De loonindex werd niet begroot.

De werkingskosten zijn in de uitvoering 265 keuro hoger dan voorzien in de begroting. Reden hiervan is dat vooral de productiekosten in de uitvoering hoger zijn dan voorzien in de begroting. Van deze productiekosten werd een deel (85 keuro) gerecupereerd (doorgefactureerd naar partners).

Investerings ESR code 74: de uitvoering bedraagt 720 keuro minder dan voorzien in de begroting. De investeringen met eigen middelen bedragen 287 keuro. Investerings met klimaat-, energie-efficiënte en relancemiddelen 405 keuro. Ten slotte werd een investering gedaan in zonnepanelen van 35 keuro via een renteloze lening van Het Facilitair Bedrijf. De totale uitvoering bedraagt 727 keuro.

In 2025 ontving vzw 'de Rand' 999 keuro middelen van het Agentschap Binnenlands Bestuur in het kader van klimaat en energie-efficiëntie. De investeringen bedragen in 2026 405 keuro. Per 31 december 2025 bevat de ESR-reserve nog 2.665 keuro te besteden middelen (voor klimaat, energie-efficiëntie).

Totale ESR uitgaven: uitvoering van het boekjaar: 11.135 keuro tov begroting: 11.442 (97%).

Vzw 'de Rand'				
Toelichting verschillen begroting - uitvoering kalenderjaar 2025 - ESR RAPPORTERING				
ESR code	begroting	uitvoering	verschil	Toelichting /omschrijving
0821	4.584	4.584	0	Overgedragen overschot vorige boekjaren
1612	675	846	171	De eigen inkomsten bestaan uit: <ul style="list-style-type: none"> • ticketinkomsten • zaalhuur • concessievergoeding horeca-uitbating van de cafés van 5 gemeenschapscentra • recuperatie van diverse kosten voor een bedrag van 85 keuro - dit werd niet begroot
1620	510	547	37	<ul style="list-style-type: none"> • ontvangsten in het kader van Plan Samenleven 358 keuro (inkomsten lokale besturen) • project Netwerkvorming 4de Pijler: 177 keuro • dienstverlening jeugd en sport aan lokale besturen: 12 keuro
2620	60	175	115	Interesten op KT-beleggingen bij de Vlaamse overheid.
4610	9.163	9.163	0	
	6.893	6.893		Basistoelage
	8	8		Index BA
	76	76		Indexprovisie
	717	717		Bijkomende onderwijsopdracht
	37	37		Cofinanciering voor het eigen aandeel in de relancesteun van het Vlaams Energiebedrijf voor schrijnwerk en beglazing, relighting en HVAC-projecten
	249	249		Cofinanciering in de klimaatmiddelen voor de maatregel 'isolatiewerken aan de gebouwschil van GC de Lijsterbes'
	750	750		Actieplan energie-efficiëntie

	230	230		Plan Samenleven SJ0-SFC2DA-WT
	80	80		Lokaal jeugdbeleid HB0-1HDIFX-IS
	123	123	0	Felix De Boeck HB0-HBA2AY-IS
4640	81	81	0	Sport Vlaanderen - middelen voor lokaal sportbeleid
4780	236	238	2	Inkomsten VIA en Maribel
4811	675	675	0	Subsidie provincie Vlaams Brabant
4822	0	4	4	Subsidie project gemeente
7720	0	16	16	Desinvestering
9631	42	42	0	Renteloze lening Facilitair Bedrijf
TOTAAL	16.026	16.371	345	
0322	4.584	5.236	652	Over te dragen overschot van het boekjaar
11	6.291	6.421	130	Indexatie lonen werd niet begroot
12	3.346	3.611	265	De artistieke productiekosten (werkingsmiddelen) zijn in de uitvoering hoger dan voorzien in de begroting
3300	358	376	18	Doorgeefluik subsidie (zie ook codes 4610 en 4640) voor ondersteuning lokaal jeugd- en sportbeleid - verenigingen, werking Felix De Boeck/FeliXart museum, ondersteuning bibliotheken Kraainem en Drogenbos, cultuurraden voor projecten en werking
Jeugdbeleid	79	79	0	
Sportbeleid	57	67	10	
Cultuurraden	33	34	1	
Felix De Boeck	121	123	2	
Bibs	68	73	5	
74	1.447	727	-720	<ul style="list-style-type: none"> • De investeringen met eigen middelen bedragen 287 keuro tegenover 139 keuro voorzien in de onderschatte begroting. • Een investering in zonnepanelen van 35 keuro via een renteloze lening van het facilitair bedrijf. • Investerings via ontvangen klimaatmiddelen en middelen energie-efficiëntie: 405 keuro. De totale uitvoering bedraagt 727 keuro. <p>In 2025 ontving vzw 'de Rand' 249 keuro en 750 keuro middelen van ABB in het kader van klimaat en energie-efficiëntie. Vzw 'de Rand' investeerde 405 keuro in 2025. Op 31 december 2025 bevat de ESR-reserve 2.665 keuro aan nog te besteden middelen (klimaat en energie-efficiëntie).</p>
TOTAAL	16.026	16.371	345	

VI. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD

De apparaatskredieten van het beleidsveld Vlaamse Rand zijn vervat in de apparaatskredieten van het Agentschap Binnenlands Bestuur. Zie BBT Binnenlands Bestuur, Steden- en Plattelandsbeleid, Audit Lokale Besturen.

VII. LIJST MET AFKORTINGEN

ABB	Agentschap Binnenlands Bestuur
-----	--------------------------------

AgII	Agentschap Integratie en Inburgering
ANB	Agentschap voor Natuur en Bos
AO	Algemene Ontvangsten
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
BA	Begrotingsaanpassing - Goedgekeurde begroting zoals neergelegd bij Vlaams Parlement
BA-JR	Goedgekeurde begroting inclusief herverdelingen en overdrachten, zoals opgenomen in de jaarrapportering
BBT	Beleids- en begrotingstoelichting
BU	Begrotingsuitvoering zoals opgenomen in de jaarrapportering
BRIO	Brussels Informatie-, Documentatie- en Onderzoekscentrum
BOA	Buitenschoolse Opvang en Activiteiten
CVO	Centrum Volwassenenonderwijs
DAB	Dienst met Afzonderlijk Beheer
EHBO	Eerste Hulp Bij Ongevallen
ESF	Europees Sociaal Fonds
ESR	Europees Stelsel van nationale en regionale Rekeningen
EVA	Extern Verzelfstandigd Agentschap
GC	Gemeenschapscentra
GDPR	General Data Protection Regulation
GSM	Gemeente- en Stadsmonitor
HR	Human Resources
IGS	Intergemeentelijke samenwerking
IS	Interne stromen (ESR-aggregatie)
ISE	Inhoudelijk Structuurelement
i.s.m.	in samenwerking met
IVA	Intern Verzelfstandigd Agentschap
KnA	Kunst na Arbeid
LE	Leningen (ESR-aggregatie)
LO	Lening ontvangsten
LO	Lonen (ESR-aggregatie)
MVG	Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
NT2	Nederlands als Tweede Taal
OD	Operationele doelstelling
OI	Ontvangsten Interne Stromen (ESR-aggregatie)
OL	Ontvangsten Leningen (ESR-aggregatie)
OP	Ontvangsten Participaties (ESR-aggregatie)
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OW	Ontvangsten Werking en Toelagen (ESR-aggregatie)
PA	Participaties (ESR-aggregatie)
PR	Provisies (ESR-aggregatie)
PSL	Plan Samenleven
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
RTVB	Regionale Televisie Vlaams-Brabant Halle-Vilvoorde
ROBtv	Regionale Omroep Brabant
SD	Strategische doelstelling
TO	Toegewezen ontvangsten
UA	Universiteit Antwerpen
Vlabinvest	Agentschap voor woon- en zorginfrastructuurbeleid voor Vlaams-Brabant
VAK	Vastleggingskredieten
VCO	Vlaamse Codex Overheidsfinanciën
VEK	Vereffeningskredieten
VIA	Vlaamse Intersectorale Akkoorden
VLAIO	Vlaams Agentschap Innoveren & Ondernemen
VLM	Vlaamse Landmaatschappij

VO	Vlaamse overheid
VSPF	Vlaamse social-profitfondsen
Vzw	Vereniging zonder winstoogmerk
WT	Werking en Toelagen (ESR-aggregatie)

VIII. BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'

1. Beleidsopties en -initiatieven

SD 1: Met een brede waaier aan rechtstreekse initiatieven versterken we de Vlaamse Rand

- Voortzetting van impulssteun en steun voor verenigingen in faciliteitengemeenten
- Aanpassing van werkwijze met indiendata bij impuls voor meer flexibiliteit
- Toekenning van steun voor 10 projecten in de faciliteitengemeenten en 6 impulsprojecten
- Verderzetting van de werkingsmiddelen aan Ring, BRIO en FeliXart
- Aanwending van Vlaamse Randfonds als hefboom voor investeringen in onderwijs (schoolopdracht vzw 'de Rand'), kinderopvang (ondersteuning Vlabinvest), omgeving (projectoproep Groene Rand, landinrichtingsprojecten, Gordelbomen, Meer Bos), economie (cofinanciering gebiedsregisseur)
- Verderzetting van Randuitcheques
- Organisatie van 2 infodagen voor lokale bestuursploegen over Nederlands leren, oefenen en gebruiken
- Actualisatie Beleidswijzer Vlaamse Rand
- Voortzetting communicatiesamenwerking met Ring en RandKrant
- Publicatie van nota 'De Vlaamse Rand in Cijfers' over demografische evoluties
- Verdere samenwerking met BRIO en uitbouw van Documentatiecentrum Vlaamse Rand

SD 2: We ondersteunen het Nederlandstalige karakter van de Vlaamse Rand met vzw 'de Rand' als eerste partner

- Verderzetting van de eerstelijnswerking in de 7 gemeenschapscentra
- Aankoop van nieuw gebouw voor GC de Muse (Drogenbos) door Vlaamse Gemeenschap
- Verderzetting van ondersteuning rond taalpromotie in de 19 randgemeenten
- Uitbreiding van samenwerking met bovenlokale actoren rond taalpromotie in de vrije tijd
- Verderzetting van ondersteuning aan secundaire scholen rond taalbeleid, ouderbetrokkenheid en buitenschoolse oefenkansen
- Opmaak nieuwe samenwerkingsovereenkomst en meerjarenbeleidsplannen
- Omschakeling naar digitale publicatiestrategie voor RandKrant met beperkte papieren verdeling
- Organisatie Gordel

SD 3: Door transversaal samen te werken met andere beleidsdomeinen en partners zorgen we voor een gedragen en effectief Randbeleid

- Voorbereiding van het Totaalplan Nederlands met eerste focus op Werk & Economie en Zorg & Welzijn
- Organisatie van 2 focusgroepen met onder meer bedrijven en zorginstellingen
- Ontwikkeling van concrete pistes voor beleidskeuzes
- Ondersteuning van Randfonds bij projectoproep Groene Rand (ANB), landinrichtingsprojecten (VLM), oproep gebiedsregisseurs (VLAIO), Meer Bos (DOMG, in voorbereiding)
- Verderzetting van het ambtelijk-politiek coördinatieplatform Vlaamse Rand

- Aanpassing van projectfiches coördinatieplatform aan nieuwe beleidsambities
- Rapportering projectfiches aan Vlaamse Regering in juni 2025
- Organisatie van thematisch overleg coördinatieplatform over toekomstvisie voor luchthavenregio

2. Beleidsevaluaties en onderzoeksinitiatieven

- Verderzetting van Taalbarometeronderzoek voor Vlaamse Rand
- Finalisering van evaluatie samenwerkingsovereenkomst vzw 'de Rand', Vlaamse Gemeenschap en provincie Vlaams-Brabant
- Opstart evaluatie van opdracht vzw 'de Rand' rond flankerend onderwijsbeleid

3. Nieuwe en belangrijke wijzigingen van Vlaamse decreten en besluiten

Niet van toepassing.

4. Decreetsevaluaties

Niet van toepassing.

IX. BIJLAGE 'METADATA INDICATOREN'

INDICATOR BEREIK AANBOD

Benaming	Het aantal unieke organisaties dat een beroep doet op steun van het Vlaamse Randbeleid om een initiatief te nemen dat tegemoetkomt aan de specifieke uitdagingen die de regio kenmerken.
Soort indicator	Outputindicator
Berekeningswijze	We tellen het aantal unieke organisaties dat van onze steunmaatregelen gebruikmaakt op. Het gaat daarbij zowel om project-, werkings- als investeringssteun, die al dan niet in cofinanciering met andere Vlaamse beleidsdomeinen worden toegekend.
Bron	Het team Vlaamse Rand van het Agentschap Binnenlands Bestuur houdt de gegevens bij in een Exceltabel.
Meetfrequentie	Jaarlijks

INDICATOR TOEGEKENDE AANVRAGEN

Benaming	Het aantal aanvragen dat een aanvraag ziet goedgekeurd worden vanuit het beleidsveld Vlaamse Rand voor een initiatief dat tegemoetkomt aan de specifieke uitdagingen die de regio kenmerken.
Soort indicator	Outputindicator
Berekeningswijze	We tellen het aantal aanvragen waaraan we een positief gevolg geven. Het gaat daarbij zowel om project- als investeringssteun, die al dan niet in cofinanciering met andere Vlaamse beleidsdomeinen worden toegekend.
Bron	Het team Vlaamse Rand van het Agentschap Binnenlands Bestuur houdt de gegevens bij in een Exceltabel.
Meetfrequentie	Jaarlijks

X. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE RESOLUTIES EN MOTIES VAN HET VLAAMS PARLEMENT'

Niet van toepassing.

XI. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE AANBEVELINGEN VAN HET REKENHOF'

Niet van toepassing.

XII. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE ARRESTEN VAN HET GRONDWETTELIJK HOF EN VAN HET HOF VAN JUSTITIE'

Niet van toepassing.